

Decizie de includere a faptei de plagiat în Indexul Operelor Plagiate în România și pentru admitere la publicare în volum tipărit

A. Notă de constatare și confirmare a indiciilor de plagiat se bazează pe fișa suspiciunii inclusă în decizie.

Fișa suspiciunii de plagiat / Sheet of plagiarism's suspicion	
Opera suspicionată (OS) Suspicious work	Opera autentică (OA) Authentic work
OS	GOLUBENCO, Gheorghe și NEICUȚESCU, Ovidiu. <i>Expertiza criminalistică: Realități și perspective</i> . Recenzenți: ALECU Gh., dr. în drept, prof. univ., Univ. „Spiru Haret” (România); DORAȘ S., dr. în drept, conf. univ., Univ. de Stat din Moldova; GHEORGHITĂ M., dr. hab. în drept, prof. univ., Univ. Liberă Internațională din Moldova. Chișinău: Universitatea Liberă Internațională din Moldova. 2009. ISBN 978-973-88984-1-7.
OA	NEICUȚESCU, Ovidiu. <i>Obiectivitate și subiectivism în expertiza criminalistică</i> . Teză de doctorat. Conducător științific: conf.univ.GOLUBENCO, Gheorghe, dr. Chișinău: Universitatea Liberă Internațională din Moldova. 11 decembrie 2009.
Incidența minimă a suspiciunii / Minimum incidence of suspicion	
p.034: - p.138:	p. 010: -138:
Fișa întocmită pentru includerea suspiciunii în Indexul Operelor Plagiate în România de la Sheet drawn up for including the suspicion in the Index of Plagiarized Works in Romania at www.plagiate.ro	

Notă: Prin „p.72:00” se înțelege paragraful care se termină la finele pag.72. Notăția „p.00:00” semnifică până la ultima pagină a capitolului curent, în întregime de la punctul inițial al preluării.

Note: By „p.72:00” one understands the text ending with the end of the page 72. By „p.00:00” one understands the taking over from the initial point till the last page of the current chapter, entirely.

B. Incadrarea faptei se justifică prin fișa de argumentare a calificării alăturată care este parte a deciziei.

Pe baza probelor și argumentelor de mai sus fapta de plagiat se indexează la poziția 00349 și se publică la adresa electronică www.plagiate.ro la data de 7 noiembrie 2016.

Echipa Indexului Operelor Plagiate în România

Fișa de argumentare a calificării

Nr. crt.	Descrierea situației care este încadrată drept plagiat	Se confirmă
1.	Preluarea identică a unor pasaje (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
2.	Preluarea a unor pasaje (piese de creație de tip text) dintr-o operă autentică publicată, care sunt rezumate ale unor opere anterioare operei autentice, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
3.	Preluarea identică a unor figuri (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
4.	Preluarea identică a unor tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
5.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin includerea unui nou autor sau de noi autori fără contribuție explicită în lista de autori	
6.	Republicarea unei opere anterioare publicate, prin excluderea unui autor sau a unor autori din lista inițială de autori.	
7.	Preluarea identică de pasaje (piese de creație) dintr-o operă autentică publicată, fără precizarea întinderii și menționarea provenienței, fără nici o intervenție personală care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	✓
8.	Preluarea identică de figuri sau reprezentări grafice (piese de creație de tip grafic) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
9.	Preluarea identică de tabele (piese de creație de tip structură de informație) dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
10.	Preluarea identică a unor fragmente de demonstrație sau de deducere a unor relații matematice care nu se justifică în regăsirea unei relații matematice finale necesare aplicării efective dintr-o operă autentică publicată, fără menționarea provenienței, fără nici o intervenție care să justifice exemplificarea sau critica prin aportul creator al autorului care preia și însușirea acestora într-o lucrare ulterioară celei autentice.	
11.	Preluarea identică a textului (piese de creație de tip text) unei lucrări publicate anterior sau simultan, cu același titlu sau cu titlu similar, de un același autor / un același grup de autori în publicații sau edituri diferite.	
12.	Preluarea identică de pasaje (piese de creație de tip text) ale unui cuvânt înainte sau ale unei prefețe care se referă la două opere, diferite, publicate în două momente diferite de timp.	

Notă:

a) Prin „proveniență” se înțelege informația din care se pot identifica cel puțin numele autorului / autorilor, titlul operei, anul apariției.

b) Plagiatul este definit prin textul legii¹.

„...plagiatul – expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la operele originale...”.

Tehnic, plagiatul are la bază conceptul de **piesă de creație** care²:

„...este un element de comunicare prezentat în formă scrisă, ca text, imagine sau combinat, care posedă un subiect, o organizare sau o construcție logică și de argumentare care presupune niște premise, un raționament și o concluzie. Piesa de creație presupune în mod necesar o formă de exprimare specifică unei persoane. Piesa de creație se poate asocia cu întreaga operă autentică sau cu o parte a acesteia...”

cu care se poate face identificarea operei plagiata sau suspicioane de plagiat³:

„...O operă de creație se găsește în poziția de operă plagiată sau operă suspicioasă de plagiat în raport cu o altă operă considerată autentică dacă:

- i) Cele două opere tratează același subiect sau subiecte înrudite.*
- ii) Opera autentică a fost făcută publică anterior operei suspicioase.*
- iii) Cele două opere conțin piese de creație identificabile comune care posedă, fiecare în parte, un subiect și o formă de prezentare bine definită.*
- iv) Pentru piesele de creație comune, adică prezente în opera autentică și în opera suspicioasă, nu există o menționare explicită a provenienței. Menționarea provenienței se face printr-o citare care permite identificarea piesei de creație preluate din opera autentică.*
- v) Simpla menționare a titlului unei opere autentice într-un capitol de bibliografie sau similar acestuia fără delimitarea întinderii preluării nu este de natură să evite punerea în discuție a suspiciunii de plagiat.*
- vi) Piesele de creație preluate din opera autentică se utilizează la construcții realizate prin juxtapunere fără ca acestea să fie tratate de autorul operei suspicioase prin poziția sa explicită.*
- vii) În opera suspicioasă se identifică un fir sau mai multe fire logice de argumentare și tratare care leagă aceleași premise cu aceleași concluzii ca în opera autentică...”*

¹ Legea nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 4 iunie 2004

² ISOC, D. *Ghid de acțiune împotriva plagiatului: bună-conduită, prevenire, combatere*. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2012.

³ ISOC, D. *Prevenitor de plagiat*. Cluj-Napoca: Ecou Transilvan, 2014.

Gheorghe Golubenco Ovidiu Neicușescu

**EXPERTIZA CRIMINALISTICĂ:
REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE**

Universitatea Liberă Internațională din Moldova

**Gheorghe Golubenco,
dr. în drept, conf.univ.**

Ovidiu Neicuțescu, drd

**EXPERTIZA CRIMINALISTICĂ:
REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE**

Studiu științifico-practic

Chișinău, 2009

CZU
G

Lucrarea este recomandată spre publicare de către Consiliul profesoral al facultății „Drept” și de Senatul Universității Libere Internaționale din Moldova

Recenzenți:

Alecu Gh., dr. în drept, prof. univ., Universitatea „Spiru Haret” (România)

Doraș S., dr. în drept, conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova

Gheorghiuță M., dr. hab. în drept, prof. univ., Universitatea Liberă Internațională din Moldova

În lucrare sunt analizate aspectele doctrinare ale expertizei judiciare și a instituției de expertiză criminalistică prin prisma principiilor fundamentale de activitate în acest domeniu în contextul implementării conceptului adversativ în activitatea de investigare a infracțiunilor, racordării cadrului juridic și instituțional la exigențele contemporane. Se argumentează necesitatea formării în spațiul românesc a unui domeniu de cunoaștere distinct de știința criminalistică – teoria generală a expertizei judiciare, se formulează recomandări cu caracter metodologic și legislativ ce au ca obiectiv minimizarea subiectivismului în aprecierea rapoartelor de expertiză și obiectivarea procesului de judecare a cauzelor cu aplicarea cunoștințelor criminalistice de specialitate

Este destinată cadrelor didactice, doctoranzilor și studenților de la facultățile de drept ale instituțiilor de învățământ superior, dar și lucrătorilor practici de profil în activitatea de combatere a criminalității.

ISBN

Toate drepturile rezervate:

© Gh. Golubenco, 2009

© O. Neicuțescu, 2009

CUPRINS

INTRODUCERE.....	5
1. ANALIZA SITUAȚIEI ÎN DOMENIUL EXPERTIZEI CRIMINALISTICE	
1.1. Considerații privind formarea domeniului științific al expertizei judiciare și analiza situației existente la ora actuală.....	8
1.2. Analiza materialelor științifice legate de problematica expertizei criminalistice.....	20
2. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND EXPERTIZA CRIMINALISTICĂ	
2.1. Noțiunea, obiectul, importanța și sarcinile expertizei criminalistice.....	34
2.2. Clasificarea contemporană a expertizelor. Crearea noilor genuri, tipuri și varietăți de expertize criminalistice.....	48
2.3. Competența experților și a instituțiilor de expertiză din România, Republica Moldova și unele state din comunitatea europeană.....	59
2.4. Principii de activitate în domeniul expertizei criminalistice, particularități de dispunere și efectuare.....	79
3. OBIECTIVITATE ȘI SUBIECTIVISM ÎN ACTIVITATEA DE EFECTUARE A EXPERTIZELOR CRIMINALISTICE ȘI DE APRECIERE A CONCLUZIILOR EXPERTULUI	
3.1. Metodica examinării de expertiză criminalistică. Structura și conținutul raportului de expertiză criminalistică.....	99
3.2. Obiectivitate și subiectivism în procesul de formare a convingerii întime a expertului în cadrul elaborării concluziilor raportului de expertiză criminalistică...	111
3.3. Obiectivitate și subiectivism în activitatea de apreciere a raportului de expertiză criminalistică de către organul de urmărire penală și instanța de judecată.....	122
3.4. Cauze obiective și subiective a unor erori de concluzii. Managementul calității expertizelor criminalistice.....	130
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	141
BIBLIOGRAFIE.....	145

2. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND EXPERTIZA CRIMINALISTICĂ

2.1. Noțiunea, obiectul, importanța și sarcinile expertizei criminalistice

Dezvoltarea științei și tehnicii, precum și tot mai largă lor aplicare în toate sectoarele vieții economice și sociale au dat posibilitate justiției să găsească un puternic sprijin pentru îndeplinirea misiunii sale în rezultatele cercetărilor oferite de ramurile științelor naturii, tehnicii, altor discipline științifice.

Atât în procesul civil, procesul penal, cât și în procedura contencioasă, prima sarcină pe care o are de realizat organul competent este aceea de a stabili exact situația de fapt supusă judecării. Astfel, în procesul penal urmează să se stabilească dacă infracțiunea s-a săvârșit în mod real și dacă făptuitorul este cel învinuit, precum și împrejurările în care s-au petrecut faptele. În procesul civil, organul judiciar trebuie, de asemenea, să cunoască exact raporturile reale care au dat naștere conflictului de interese dintre părți.

Numai pe baza stabilirii exacte a împrejurărilor de fapt ale cauzei, instanța de judecată sau cea de jurisdicție contencioasă pentru rezolvarea în contradictoriu a conflictelor de interese, poate să soluționeze pricina respectivă, aplicând prevederile cuprinse în normele de drept corespunzătoare unei atare situații de fapt. Instanța de judecată va pronunța, astfel, o hotărâre temeinică și legală, o hotărâre convingătoare, atât pentru părțile din proces, cât și pentru cei din afară, ceea ce este necesar pentru a se asigura respectarea legalității și întărirea ordinii de drept.

Dar, dacă în ceea ce privește aplicarea prevederilor legii nu se pun probleme dificile, întrucât cei chemați să judece posedă cunoștințe juridice în acest sens, nu la fel de simplu se rezolvă problema dovedirii împrejurărilor de fapt ale unei cauze, împrejurări care, în general, țin de trecut și pe care instanța de judecată nu poate să le perceapă nemijlocit.

Aceste împrejurări de fapt trebuie, deci, reconstituite în fața instanței de judecată - operație care poate fi cu atât mai dificilă, cu cât faptele s-au petrecut într-un trecut mai îndepărtat, cu cât se leagă uneori de alte situații de fapt care nu interesează propriu-zis cauza, ori, pur și simplu, instanța nu le poate descifra, întrucât nu posedă anumite cunoștințe de specialitate.

Intervine aici rolul deosebit al probațiunii judiciare în desfășurarea căreia, „ *faptul de probat* ” („ *obiectul probațiunii* ” - spre exemplu, săvârșirea unui omor de către numitul X. sau stabilirea paternității lui Y.) va fi dedus prin dovedirea unor „ *fapte probatorii* ” („ *probe - spre exemplu, că victima a fost lovită intenționat* cu un cuțit de către X. într-o regiune vitală a corpului sau dovedirea conviețuirii mamei cu presupusul tată în perioada concepției, astăzi probându-se și prin analiza ADN), care, la rândul lor, sunt aduse la cunoștință instanței de

judecată prin intermediul unor „*mijloace de probă*” (proces-verbal al audierii, raport de expertiză, proces-verbal de cercetare la fața locului etc.).

Acest proces al investigării științifice din sfera judiciară se regăsește în formularea juriștilor romani, conform căreia faptele nu pot fi considerate neavenite „*fatum fieri în fieri no potest*”. Iată de ce considerăm că stabilirea exactă a faptelor supuse judecării constituie primul element material pe drumul dificil al obiectivității. Se remarcă cu ușurință faptul că obiectivizarea însoțește toate etapele procesului judiciar indiferent de ramura vizată.

Raportul de expertiză, adică mijlocul de probă care ne preocupă în această lucrare, este folosit de către organele de urmărire penală și instanțele de judecată în acele cazuri în care, pentru precizarea unor fapte, stabilirea legăturii de cauzalitate dintre ele, pentru obținerea unor noi probe și verificarea celor existente, sunt necesare cunoștințe de specialitate din domeniul tehnicii, științei sau artei. Ea este pe larg folosită în cadrul descoperirii și cercetării infracțiunilor, soluționării litigiilor civile și economice în scopul aflării adevărului în aceste cauze. Faptul că nu se poate cere celor însărcinați cu înfăptuirea justiției să aibă cunoștințe de specialitate universale, ei fiind judecători și nu tehnicieni determină cu necesitate existența unei instituții care să poată efectua această activitate, respectând și principiul specializării și al obiectivității depline. În opinia noastră, din cele menționate se relevă și necesitatea înființării unor instituții specializate ne statale fără interferențe sau imixțiuni de natură să afecteze obiectivitatea actului de investigare științifică[46, p. 23-25] - aspect, la care vom reveni cu argumente suplimentare.

Evident este că, dată fiind, pe de o parte, obligația organelor judiciare de a stăruii prin toate mijloacele legale pentru stabilirea adevărului, pe de altă parte progresul rapid al științei și tehnicii, care oferă mereu metode tot mai noi și mai complete de investigare, ar fi de ne conceput ca justiția să nu folosească pentru atingerea scopului său toate posibilitățile pe care le oferă dezvoltarea actuală a societății.

Raportul de expertiză constituie acel mijloc de probă prin care, pe baza unei activități de examinare ce folosesc date și metode științifice, expertul aduce la cunoștința organului judiciar concluzii motivate științific cu privire la fapte, pentru a căror lămurire sunt necesare cunoștințe specializate. Numeroși juriști au subliniat în scrierile lor importanța expertizei în dreptul modern.

Necesitatea folosirii expertizelor este atât de evidentă, încât nu poate fi discutată. Mai mult decât atât, chiar și în cazul, în care în componența completului de judecată ar intra un specialist, o asemenea situație nu ar putea înlătura necesitatea de a face apel la experți, deoarece judecătorul și expertul au funcții și statut procesual diferit. Cumularea acestor funcții de către o singură persoană ar pune la îndoială obiectivitatea executării lor. Nu întâmplător, alin.(5) al art. 89 al CPP a Republicii Moldova prevede recuzarea expertului cu unele excepții, dacă acesta a

participat în calitate de specialist în același proces. De altfel, utilitatea folosirii acestui mijloc de probă în activitatea organelor judiciare este confirmată de tendința de oficializare a expertizei.

Astfel, cuvântul „*tehnic*” și „*tehnico-științific*” este citit frecvent în legi și alte acte normative, legiuitorul însuși prevăzând obligativitatea recurgerii la expertize în anumite situații. În același timp, înființarea unei instituții statale destinate acestui scop, alegerea experților dintre specialiștii cu cea mai înaltă calificare, demonstrează importanța instituției [196, p. 74-75].

Sublinierea făcută în rândurile precedente în ce privește importanța acestui mijloc de probă cu caracter științific, ne obligă însă să precizăm că opinia expertului nu are o forță probantă preconstituită, absolută, ea fiind supusă liberei aprecieri a organului judiciar în lumina conștiinței sale juridice și potrivit convingerii lui intime. Expertiza nu este deci hotărâtoare în dezlegarea unei cauze, ci îi oferă acestuia posibilitatea de a-și forma o opinie proprie [9, p. 247].

Chiar în aceste condiții nu putem admite liberul arbitru care să permită ignorarea evidențelor faptelor stabilite științific și opinăm că, înțelesul sintagmei „convingerea intimă” este o expresie pe plan juridic a elementelor volitiv – subiective ce țin de sfera morală și însușirea normelor etice și de deontologie profesională.

Aici, însă, ne întrebăm: Putem oare vorbi de subiectivismul valorizator al deciziilor juridice? În mod cert acțiunea interpretătoare este conturată prin intermediul calităților subiectului interpretător. Aceste calități care țin strict de persoană sunt expresii ale subiectivismului în strânsă legătură cu categorii filozofice și sociale cum ar fi moralitate, etică, echitate, echilibru emoțional, determinare și pregătire profesională. Categoria filozofică a subiectivismului desemnează interacțiunea planului subiectiv, având ca vectori calități și defecte într-o strânsă conexiune, de natură să opereze asupra realității prin intermediul logicii, stabilind astfel valorile de autentic sau fals.

Valorizarea, ca acțiune a planului subiectiv apare condiționată de existența acestor categorii subiective ce țin strict de fondul moral afectiv al persoanei. Se naște în mod firesc și întrebarea cum vom dimensiona un sistem pentru a putea determina care calități sunt dezirabile și care defecte sau alterări sunt inacceptabile. Poate sistemul elimina spectrul obiectivității dacă el însuși este o proiecție subiectivă?

Este evident însă că, dat fiind fundamentul de argumente științifice a opiniei exprimate de expert - respingerea concluziilor expertizei pe considerentul că nu ar fi convingătoare, va trebui să fie motivată cu deosebită grijă.

În legătură cu această problemă, în literatura juridică s-a precizat că judecătorul este considerat *peritus peritorum* (expertul experților), nu în sensul că ar avea o competență tehnică